

A KIS ÚT

Gyakran lepnek meg kísértő, szorongó gondolatok. Felkavar az a sok baj, ami a világon történik, hiszen másról is alig lehet hallani, mint földrengésről, természeti katasztrófákról, szerencsétlenségekről. S mennyiféle betegségről számolnak be ismerőseim, szinte minden nap mondják, hogy most ez, vagy amaz került kórházba. Időnként ez a szorongó érzés egészen a félelemig fokozódik, kedvetlenné tesz, nem tudok olyan gondtalanul örülni, mint azelőtt. Tudom, hogy ez lényegében kísértés és le is akarom küzdeni ezt az oklatan és idegesítő félelemérzést. Tanácsot kérek, hogyan tudjak úrrá lenni magamon? Vagy talán csak idegesség mindez, amin nem is lehet segíteni?

Nincs ember, akit néha meg ne lepnének oklatan félelmek és szorongások, de nagyon tévednénk, ha kézlegyintéssel akarnánk ezt a kérdést elintézni, vagy a mai szokott pongyolasággal egyszerűen „idegességnek” tartanánk és nem vennénk fel ellene a harcot. A fegyelmezett lelkiélettel sehogyan sem fér meg az ilyen félelem és ha engedjük, hogy a lelken elhatalmasodjék, előbb-utóbb tönkreteszi legértékesebb kincsünket, a reményt, kikezdi a hitet és akadályozza az Isten szeretetének. Védekezni tehát szükséges és lehetséges is. A védekezésnek és önmagunk kigyógyításának legbiztosabb útja, ha komoly elmélyedéssel átgondoljuk a következőket:

Nem vagyunk sohasem vak véletlen áldozatai. Akármilyen baj is érjen, mindenben a Gondviselő kezét érezzük. Szenvedéseink nem akármilyenek, hanem — ha szabad így mondanunk — személyünkre szabottak s minden esetben csak egy céljuk van: lelkünk üdvösségének biztosítása. Minden a választottakért történik — tani! Szent Pál, és ez a hit mindennél nagyobb biztosságérzetet ad. Erőnkön felül nem próbál meg az Isten, amit reánk mér, annak elviseléséhez ad is elegendő erőt.

Felesleges tehát a különböző bajokon, veszedelmeken, vagy csapásokon töprengenünk. Sajnálunk minden embert, aki szenved, és amennyiben tőlünk telik, megtesszük, amit a felebaráti szeretet követel, segítünk, ahogy csak tudunk. De vigyáznunk kell arra, hogy a világban tapasztalt bajok miatt ne essünk kísértésbe és ne legyünk igazságtalanok az Istennel. Voltaire hite végképp 1755-ben dőlt össze a szörnyű lisszaboni földrengés hírére. Harmincezer ember maradt holtan a romok alatt és Voltaire nem tudott többé hinni az Istenben, mert: „vagy meg tudta volna Isten akadályozni és nem akarta, vagy akarta és

nem tudta.” Voltaire és még annyian mások ott követik el a nagy igazságtalanságot, hogy az egyes emberi szenvedéseket összegezik, pedig a szenvedések nem összeadhatók. Csak az szenvedhet, akinek személyisége és öntudata van, semmiféle -ság, -ség nem szenvedő alanya semminek. Térben és időben valóban harmincezer ember együtt hal meg, de mégis minden halál individuális. A világon nincs és nem is lehet nagyobb szenvedés, mint egy ember szenvedése.

Meghasonlást szül az is, ha mások szenvedéseit magunkra vonatkoztatjuk, hiszen csak a külsőt látjuk, a szenvedő ember alanyi érzelmei előttünk jóformán ismeretlenek. Teljes öntudatánál lévő makkegészséges embernek szörnyű a lázas beteg nyöszörgése és hánykolódása, mert mint egészséges képzele magát ágyhoz kötöttnek. Ugyanakkor a beteg talán nem is tudja, mi történik vele, vagy csak nagyon csökkent tudattal fogja fel fájdalmait. Isten irtalmassága abban is megnyilvánul, hogy bizonyos szenvedésmennyiségen túl az idegrendszer többet felfogni nem tud. Nem egy szerencsétlenség áldozata később egyáltalában semmire sem emlékezik, öntudata fokozatosan tér vissza lába-dozásával.

Azért is igazságtalan a Gondviseléssel szemben a különböző bajokon való töprengés, mert amennyire bizonyos, hogy a bajokban az Isten megadja a megerősítő és vigasztaló kegyelmeket, annyira nyilvánvaló, hogy a fantázia merő játékaik nem kísérik ilyen kegyelmek. A képzelődő tehát csak a szenvedést látja, a kísérő kegyelmekről megfeledkezik.

Krisztus Urunk különösen óv az ilyen képzelődésektől, óv attól is, hogy képzeletben a jövő lehetőségein töprengjünk. Még a holnap nap sem tarthat szorosan vett gondjaink közé. „elég a napnak a maga baja”. Sajnos.

nem sokan vannak, akik igyekeznek az Údvözítő szavainak teljes mélységét megérteni, s éppen a jövő az, amire csak szorongással tudnak gondolni, amíg a meg nem fékezett fantázia teszi tönkre idegeinket. Az ilyen kísértekek ellen nagyon jó, ha világosan megértjük, hogy a holnap esetleges baja engem, a *mai embert nem érhet, a holnapi én pedig már más lesz, mint a mai*. Ez talán furcsán hangzik, mert egy napot túl kis időnek tartunk ahhoz, hogy változzunk, pedig az életünk napokból áll és minden nap hoz valami változást, sokszor nagyon is lényeges mássá alakulást. Ma irtózva gondolok egy holnapi feladatra, mert talán nyomott, indisponált, fáradt vagyok. S mikor eljön a holnap és a rettegés óra, egyszerre frissnek és tettrekésznek érzem magam, szinte játéknak tűnik, amitől tegnap féltém. Nem tudom, kinek a mondása, de megnyugtató és erőt ad: „ma volt az a holnap, amitől tegnap annyira féltém.” Az is világos, hogy az Úr Jézus nem hanyagságra és könnyelműsége akart ezzel a tanácsával nevelni, mert a holnappal való „nem törődés” csak a felesleges fantáziálásokra vonatkozik, nem pedig az előrelátó és fegyelmezett életbeosztásra. Aki egy hét múlva vizsgálják, annak a ma gondja is a vizsga, de minél inkább csak a mára beosztott tananyaggal törődik és minél kevesebbet ríogatja önmagát a vizsgán való töprengéssel, annál biztosabb a siker.

Félelmek és aggodások rendszerint akkor rohanják meg az ember lelkét, amikor fáradt és tehetetlennek érzi magát. Ezért különösen veszedelmesek az álmatlan éjszakák kísértései, ilyenkor jelentéktelen dolgok is félelmes rémekké nőhetnek. A Gondviselésbe vetett bizalom a legjobb nyugtató és „altató”. Az Údvözítő azt kéri valamennyiunktől, hogy ha az ő tanítványai akarunk lenni, vegyük fel minden nap keresztünket és úgy kövessük őt. Viszont minden nap csak akkor vehetjük fel a keresztet, ha minden nap *le is tesszük*. Áldozatos jó lelkek megadással, sőt Jézus iránti szeretetből szívesen viselik keresztjüket, de arról nagyon gyakran megfeledkeznek, hogy azt minden nap *le is tesszük*, teljes bizalommal odatámasszák ágyuk lábához! Nem lehetetlen olyan önfegyelemre szert tennünk, hogy lefekvéstől felkelésig semmiféle gonddal ne

foglalkozzunk. Ebben is csak a kezdet nehéz. Ha már tapasztaljuk, hogy az Istentől adott ritmus megtartása mennyi nem is sejtett erőt szabadít fel bennünk, akkor már növekszik a bizalom és elmaradnak az éjszakáinkat tönkretevő rémképek és szorongások.

Mindeddig csak azokról a félelmekről beszélünk, amik saját személyünkkel kapcsolatosak. Ez azonban csak a kisebbik baj, az aggodalmak akkor kinyoznak igazán, amikor nem is magunkról, de szeretteinkről van szó. Különösképpen a szülők szenvednek sokat gyermekeik miatt, úgy érzik, hogy a felelősség olyan súllyal nehezedik rájuk, amit szinte már nem is lehet elviselni.

Általános tanácsot nem lehet adni, mert ahány család, annyiféle a probléma. Egyről azonban nem felejtkezhetünk meg: hinnünk kell azt, hogy van még Valaki, aki a gyermekeket jobban szereti a szülőknél is: a mennyei Atya. „Ha ti, akik rosszak vagytok, tudtok jó adományokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább meg fogja adni a ti mennyei Atyátok...” (Luk. 11, 12.) Így tanít bennünket az apostolokon keresztül az Úr Jézus, hogy megerősítse bennünk a hitet. A szülői és általában minden szeretetből folyó aggodalmaskodás különben sem annyira egyszerű lelki folyamat, mint első pillanatban gondolnánk. A szeretet mellett — ami mindég szízarany — van még sok minden más is ebben a félelemben, ami érték-telen, sőt egyenesen bűnös is lehet. Ha nem vigyázunk eléggé, nem veszszük észre, de aki lelki életre törekszik, annak tudatosítania kell, hogy nemcsak az egyéni önzés fenyeget, hanem a családi önzés is, és ez sem kisebb baj. Természetes, hogy minden szülő azt szeretné, hogy az ő gyermeke legyen mindenben a legkülönb. sorsa szerencsés, élete zökkenőmentes, jelleme kifogástalan. Természetes ez, de a lelkiélet nem természetes, hanem annál több: természetfeletti. S a természetfeletti, a kegyelemnek fényében látnunk kell, hogy szeretteink is éppen olyan emberek, mint a többi, sursuk emberi sors. Nem menthetjük meg őket attól, hogy küzdelmeken keresztül, sokszor bukdácsolva és nagy vargabetűket leírva keressék és találják meg az igazságot. A szülői aggodalom egyik mozgató rúgója a szülői

hiúság is. Nem egy fiatal élet ment már tönkre azért, mert képességein messze túlmenő eredményeket akartak kicsikarni belőle. Ma a továbbtanulásnak valóban igen nagy lehetőségei vannak, de megfigyelhető az is, hogy mennyire kevés szülő tud beleenyugodni abba, hogy az ő gyermekei ne érhessék el a legmagasabb fokozatot, pedig az élet boldogsága nem csak ezen múlik.

Persze vannak más, mélyebb és fájdalmasabb szenvedések, amikor a tehetetlenség lepi meg a szívünket és keserű könnyekkel siratjuk azt, aki nap mint nap messzebb sodródik a hittől, sőt nem egyszer az erkölcsöt is. Azt kell mondanunk, hogy ilyen körülmények között nem aggódni szinte lehetetlenség. Mégis erőt kell venni magunkon, ha nagy a veszély, legyen nagyobb a hitünk. Szent Ágoston édesanyja. Szent Mónika is sokat sírt, de tudta, hogy a „könyvek gyermeke”

nem vesztet el. Szavaink, intéseink, kéréseink, látszólag teljesen eredménytelenek, valójában mégsem azok. Elvetett magok azok, a kegyelem órájában termést hoznak, talán csak évek múlva, de bizonyosan. Egyik áldott emlékű tanárom egyszer — lehetünk vagy tizenöt évesek — majdnem könynyekre fakadt, annyira elkéséritezte osztályunk kamaszos hányavetisége, sőt kimondott gonoszsága. Néhány keserű szót mondott, nagyon igazakat. Neveltünk rajta. Mostanában, több mint harminc év után, összejöttünk régi volt diákok és csodálatosképpen ezekre a szavakra mindenki emlékezett és mindenki bevallotta, hogy az életben mennyit köszönhetett annak a tanárnak. Urrá kell legyünk ilyen esetben is a félelmünkön, következetes példamutató életünk a maga idejében meghozza az eredményt.

Eglis István

N A P L Ó

MOSZKVAI MOZAIK. Az IL-típusú óriásgép alumínium szárnyfelülete fölötti kerek ablakon a mienknél halványabb kékű ég tekint be s alant a zöldesbarna, roppant sík szinte valószínűtlen lassúsággal vonul el, néha majdnemhogy állani látszik, pedig óránként négyszáz kilométeres sebességgel utazunk. Már Kievig megérintették az utast az orosz föld végtelennel határos méretei. A Kiev után kibontakozott Dezsna „folyócska” itt csak akkorának számíthat, mint otthon nálunk mondjuk a Zala, — s a gép teljes órán át száll kanyarulatainak, nádas-tavainak vadvízországja fölött, a szintén a világháborúból emlékezetes Brjanszki erdőig. A vizek, erdők s a föld mérhetetlene a Honvédő Háború idején együtt harcolt akkor a katonákkal, s az emberben felvetődik az ámuló kérdés: hát nem nézték meg előre a támadók a térképet? Bizonyára megnézték de — ez jut most eszembe Toynbee könyvéből — a nemzetek és államok balsorsát formáló erők egyike, a hübrisz, a gőg akadályozta meg őket abban, hogy olvasni tudjanak belőle. Arra inti az utast, hogy mozduljon ki a még két világháború közt is külön öntörvényűnek tartott hajdani „magyar glóbusz” volt beidegzettségének maradékaiból, s így élje át ezeket a távolságokat, amelyek a Csendes Oceanig érő silksággal egészítik ki a Szovjetunió minden lakosának személyes tudatát. A katonáknál mennyivel többet tudott a költő, Rilke, akiből — itt tett utazása után írt versciklusaiban — ezt a sort zengették meg ezek a távolságok:

„Russland hat keine Ende...”
„Orosz föld, nincs határod...”

Erre gondolok s közben a gép már száll is le, leírhatatlan üde zöld nyírfaerdők közt a vnuokovói repülőterre, szembe Moszkva felhőkarcolóinak aranypárában ködlő látomásával. Az itthoniak még hidegtől-hótól féltettek. Lágy napsütés fogad. A repülőállomás épületében a formáságok villámgyorsak. S míg elintézésükre várunk, és künn percenként érkező és induló gépek kerekkeitől sikolt és vijjog a beton, az egyik váróteremben, a telefonnál, idősebb asztalon beszél oroszul, olyan melódikus szavassággal, mintha olaszul zengene. Moszkva az ő hangjával fogadott minket, és — ismét csak ezt a szót kell